

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

אלו קרבנות הם בכלל חיוב כרת

אם העלה אותם חוץ לעזרה

חכמים דרשו מהכתוב, באלו קרבנות מדבר העניין של מעלה בחוץ החייב על כך כרת.

"אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה" – מכאן, שהמעלה (א) **עולה**

הוא בכלל הפרשה, ולכן המעלה אותה מחוץ לעזרה חייב כרת.

"או זֶבַח" – לרבות שאר זבחים, מכאן שגם (ב)

אימורי **אשם**, (ג) ואימורי **חטאת**, (ד) ואימורי

[שאר] קדשי קדשים [ככבשי עצרת], (ה) ואימורי

קדשים קלים, גם הם בכלל הפרשה, והמעלה

אותם בחוץ חייב כרת.

"וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֵנּוּ" – לרבות שאר

דברים שראויים לעשייה בעזרה, ומכאן שגם (ו)

הקומץ, (ז) **והלבונה** [של מנחת נדבה], (ח)

והקטורת, (ט) **ומנחת כהנים** [שהיא כליל, וראויה

להעלאה כקומץ מנחת ישראל], (י) **ומנחת כהן**

משיח, [עשירית האיפה שהוא מביא בכל יום], (יא)

ושלשת לוגין יין, [שהוא פחות שבנסכים], (יב)

ושלשת לוגין מים [בחג ומוקדשים לניסוך המים

לחג] גם הם בכלל הפרשה, והמעלה אותם בחוץ,

בזמן שראויים להיעשות בפנים, חייב כרת.

"לַעֲשׂוֹת" – לרבות שאר דברים שראויים לעשייה

בדיעבד, כלומר, שאם עלו לא ירדו. ומכאן, שגם

קרבנות שיש בהם פסול, כגון, (יג) **הלן**, (יד)

והיוצא, (טו) **והטמא**, (טז) **ושנשחט חוץ לזמנו**,

(יז) **ושנשחט חוץ למקומו**, (יח) **ושקבלו פסולים**

את דמו, (יט) **ושזרקו פסולים את דמו**, (כ)

והניתנים למטה שנתן דמם למעלה, (כא)

והניתנים למעלה שנתן דמם למטה, (כב)

והניתנים בחוץ שנתן דמן בפנים, (כג) **והניתנים**

בפנים שנתן דמם בחוץ, (כא-כב) **ופסח וחטאת**

שנתן דמם שלא לשמן, גם הם בכלל הפרשה,

והמעלה אותה בחוץ חייב כרת.

אלו חלקי קרבנות הם בכלל חיוב

כרת אם העלה אותם חוץ לעזרה

המעלה קרבן בחוץ, אינו חייב כרת, עד שיעלה

כזית מחלק הקרבן הראוי לעלות למזבח.

ולכן, בקרבנות שאין קרב מהן אלא אימורים,

והבשר נאכל, אין חייבים על העלאתם בחוץ, עד

שיעלו כזית שלם מאימורים בפני עצמם.

ובעולה, שכולה קריבה כליל, חייבים על

העלאתה בחוץ, אפילו אם העלו חצי זית

מהאימורים וחצי זית מהבשר, [וכן כזית

מהאימורים, או כזית מהבשר].

כל הפיגולים מצטרפים וכל הנותרים מצטרפים

כבר נתבאר בפרקים הראשונים של המסכת,

שהעושה אחת מעבודות הקרבן, [שחיטה קבלה

הולכה או זריקה], במחשבה שתהא אחת

האכילות, [זריקה והקטרה הם אכילות המזבח

ואכילת הבשר היא אכילת האדם], אחר הזמן הראוי

לה, פיגל בכך את הקרבן, ואם אכל כזית ממנו,

חייב כרת.

ולעניין זה, כל מה ששמו פיגול, מצטרף לכזית,

לחייבו כרת, אפילו אכל כחצי זית מהאימורים,

[שהם חלק גבוה], וכחצי זית מהבשר, [שהוא

ניתן להדיוט].

וכמו כן אם נותר מהאימורים אחר הזמן המותר

להקטירם [=בוקר] או מהבשר עד הזמן המותר

לאוכלו [=יש שזמנם עד הבקר ויש שזמנם עד

סוף היום של מחר] הרי זה אסור באכילה

והאוכל ממנו כזית חייב כרת.

וגם לעניין זה, כל מה ששמו נותר, מצטרף

לכזית, לחייבו כרת, אפילו אכל כחצי זית

מהנותר מהאימורים, [שהם חלק גבוה], וכחצי

זית מהנותר מהבשר, [שהוא ניתן להדיוט].

וכמו כן טמא, שאכל כזית מבשר קדשים [אחר

זריקת דמים], חייב כרת.

ונראה, שגם לעניין זה, כל הקדשים מצטרפים

לכזית, לחייבו כרת על אכילתם בטומאה, אפילו

אכל כחצי זית מאימורי קדשים, [שהם חלק

גבוה], וכחצי זית מבשר קדשים, [שהוא ניתן

להדיוט].

לעניין מחשבת פיגול אין

אכילה והקטרה מצטרפים

כבר נתבאר, שהעושה אחת מעבודות הקרבן,

במחשבה שיהא כזית של אחת האכילות, אחר

הזמן הראוי לה, פיגל בכך את הקרבן.

ולעניין זה, מחשבת אכילת אדם, ומחשבת אכילת מזבח אינן מצטרפות. ולכן **בקרבנות שרק האימורים קרבים והבשר נאכל**, [כחטאת ושלמים], **אין הקרבן מתפגל, עד שתהא מחשבה בכזית שלם מן האימורים להקטירם אחר זמנם, או שתהא מחשבה בכזית שלם מן הבשר לאוכלו אחר זמנו, אבל היתה מחשבה על כחצי זית מן האימורים להקטירו אחר זמנו ומחשבה על כחצי זית מן הבשר לאוכלו אחר זמנו אינן מצטרפות לפגל את הקרבן.**

אולם עולה שכולה כליל, וגם את בשרה מקטירים למזבח, אם היתה מחשבה על כחצי זית מן האימורים להקטירו אחר זמנו, ומחשבה על כחצי זית מן הבשר להקטירו אחר זמנו, הרי זו מחשבה על כזית שלם הראוי להקטרה, שיקטירו אותו אחר זמנו, והעולה מתפגלת במחשבה הזו.

זריקת דם קרבן כשנותר כחצי זית מהאימורים וכחצי זית מהבשר

לדעת רבי יהושע, כל הזבחים שבתורה, אם קודם זריקת דמם, אבדו או נשרפו, עד שלא נשאר מהם כזית מהחלק הנאכל אחר הזריקה, שוב אין זורקים את הדם.

- **בעולה**, שאין בה אלא אכילת מזבח [כי כולה כליל], די שישאר ממנה כזית מאכילת מזבח, כדי שיזרקו את דמה, **ואפילו נשאר ממנה כחצי זית מהאימורים, וכחצי זית מהבשר, הם מצטרפים, כי כולם שווים, שהם כליל לאכילת מזבח, וזורקים את דמה.**

- **אבל בשאר זבחים**, שיש בהם אכילת מזבח ואכילת אדם, צריך שישאר מהם כזית שלם מאכילת מזבח, [כלומר מהאימורים], או כזית שלם מאכילת אדם, [כלומר מהבשר], ואם נשאר בהם כחצי זית מהאימורים, וכחצי זית מהבשר, **אינם מצטרפים**, ואין זורקים את דמם. [ואם זרק את הדם, לא נותר הקרבן בכך, ומעתה אף אם יוותרו הבשר והאימורים אחר זמנם, לא יעשו נותר, וכמו כן אם יאכלם טמא לא יתחייב כרת].

- ובכל הזבחים, דווקא כשנותר כזית אכילה מגופם, זורקים עליהם את הדם, אבל אם נותר כזית רק ממנחת הנסכים הבאה עימם, אין הדבר נחשב כאילו נותר מהם עצמם כזית, ואין זורקים עליהם את הדם.

המעלה בחוץ כזית מהמנחות

כבר נתבאר, שאין חיוב העלאה בחוץ אלא על דבר שלם, ולא על דבר חסר, ונחלקו חכמים מה נחשב דבר שלם בדברים הבאים. (א) **הקומץ**, (ב) **והלבונה** [של מנחה], (ג) **והקטורת** [להלן יתבאר בעזה"י אם הכוונה גם לקטורת שמקטירים בהיכל בכל יום, פרס שחרית ופרס בין הערבים, או רק לקטורת שמקטירים לפני ולפנים ביום הכיפורים], (ד) **ומנחת כהנים** [שהיא כליל, וראויה להעלאה כקומץ מנחת ישראל], (ה) **ומנחת כהן משיח**, [עשירית האיפה שהוא מביא בכל יום], (ו) **ומנחת נסכים**.

לדעת חכמים – הקטרת כזית מאחד מכל הדברים הללו, **נחשבת כהקטרת דבר שלם**, שכן גם בפנים מותר לחלק כל אחד מהם להקטירו לחצאים, ובלבד שיהיה בכל הקטרה כזית שלם. **ולכן המקטיר מכל אחד מהם כזית בחוץ חייב כרת.**

ולדעת רבי אליעזר – **אין חייבים על הקטרת אחד מהדברים הללו בחוץ, אלא אם כן הקטירו אותו כולו בשלימות**, שכן אם חסר מאחד מהם, אפילו כלשהו, הוא פסול להקטרה בפנים, [אף על פי ששיעור כל אחד מהם יותר מכזית ואחר החסרון עוד יש בהם כזית], ומאחר שחסרון כלשהו פוסלו להקטרה, על כרחך אינו נחשב כדבר שלם, אלא כשהוא מוקטר כולו בשלימות.

ומודה רבי אליעזר, שאם קרב [מאחד מהדברים הללו] כולו בפנים, חוץ מכזית אחרון שבו, שעתה השלמת הקטרתו בפנים הוא בכזית האחרון, אותו כזית נחשב דבר שלם, ואם הקטירו בחוץ חייב כרת.

ומודים חכמים, שאם חסר מאחד מהדברים הללו, ונפסל מחמת החיסרון, שוב אין לחייב את המעלה מהם כזית בחוץ, כי אותו כזית כבר נפסל מהקרבה בפנים, ולא חייבו את המעלה מהם כזית בחוץ, אלא כשכל שאר שיעורם קיים בפנים.

ונסתפקו בגמרא **בדף ק"י**, האם כן הדין רק כשנחסר מהם בעודם בעזרה, כשהיו כשרים, אבל אם תחילה יצאו ונפסלו ביציאה, שוב לא אכפת לנו שחסרו אחר כך, שהרי כבר נפסל על ידי היציאה ואף על פי כן חייב, או שאין חילוק בדבר.

שיעור קטורת ההיכל שבכל יום

ושל קטורת יום הכיפורים

א. שיעור קטורת שבכל יום.

נאמר, "וְעֲשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטֹרֶת ... וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹו קְטֹרֶת סָמִים בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר ... בֵּין הָעֲרֵבִים וְקִטְרָנָה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי ה' לְדֹרֹתֵיכֶם", **ולא נתנה תורה שיעור לקטורת זו,**

אבל חכמים אמרו, שיקטיר פרס [=חצי מנה] בבקר, ופרס בין הערבים, ומכל מקום, בדיעבד, אם הקטירו פחות מפרס, יצא ציבור ידי חובת הקטרת הקטורת.

ב. שיעור קטורת של יום הכיפורים.

בעניין עבודת יום הכיפורים נאמר, "וְלָקַח מִלֵּא הַמִּחֶתֶה גִּחְלִי אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי ה' וּמִלֵּא חֲפָנָיו קְטֹרֶת סָמִים דָּקָה וְהָבִיא מִבֵּית לְפָלֶקֶת", נתנה תורה שיעור לקטורת זו, שתהא מלא חפניו של כהן גדול.

- רבה היה סבור, שחכמים ורבי אליעזר נחלקו בדין זה, לדעת רבי אליעזר, שיעור זה מעכב שיקטיר כולו בבת אחת, אבל לדעת חכמים ההקטרה כשרה גם בפחות משיעור זה.

- ואביי הקשה עליו, הלא על הקטרה זו נאמר, "וְהִיָּתָה לָכֶם לְחֻקֵּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי", וכל מקום שנאמרה בו חוקה, כל האמור בו מעכב את הכשרו, ואם כן, לדברי הכל אין ההקטרה כשרה בפחות ממלא חפניו בבת אחת.

שיעור הקטרה שחייבים עליה

כרת משום העלאת חוץ

א. הקטיר בחוץ קטורת של כל יום.

מאחר שלא נתנה תורה שיעור לקטורת זו, ומן התורה היא כשרה בפנים אף בכזית, הכל מודים שאם הקטיר ממנה בחוץ כזית, חייב כרת, כי העלה בחוץ דבר שלם הראוי להיקרב בפנים.

- לדעת רבה ואביי ורב אשי, בכל אופן די בהקטרת כזית בפנים כדי לצאת ידי חובה וכמו כן בכל אופן המעלה כזית ממנה בחוץ חייב כרת. [ומה ששינינו במשנה, שלדעת רבי אליעזר המעלה בחוץ מן הקטורת אינו חייב בכזית, אינו מדבר בקטורת הזו, אלא בקטורת יום הכיפורים, כפי שיתבאר להלן בעזה"י].

- ולדעת רבא, אמנם כן, הכל מודים שבהקטרת כזית בפנים יצא ציבור ידי חובתו, ואם הקטירו כזית כזה בחוץ חייבים כרת של מעלה בחוץ, אולם כל זה כשמתחילה נתן בכלי שרת כזית קטורת בלבד, אבל אם נתן בכלי פרס שלם של קטורת לקדשו להקטרה, מעתה אם יחסר ממנו משהו הוא פסול, והרי זה כשאר מנחות, שניתן להקטיר מהם כזית כזית, אבל שיעורם גדול מכזית, שלדעת חכמים המעלה מהם בחוץ כזית חייב, כמעלה דבר שלם, ולדעת רבי אליעזר, אינו חייב עד שיעלה את הכל בשלימות, כי כל שחסרון פוסלו, אינו נחשב דבר שלם, אלא כשהוא בלא חסרון.

ואמר רבא, [בדף ק"י], שלדעת חכמים, האומרים, שדבר שנקבע בכלי, אינו קובעו שלא לחייב על העלאת מקצתו בחוץ, אם קבע ששה לוג [=חצי ההין] יין בכלי, לצורך נסכי פר, ואחר כך משך ארבעה לוג מהם והקריבן בחוץ, חייב, כי הקריב בחוץ שיעור נסכים של איל. וכן אם קבע ארבעה לוג יין לצורך נסכי איל, ומשך מהן שלשה לוג והקריבן בחוץ, חייב, כי זה שיעור הראוי לנסכי כבש. [אבל אם משך פחות משלושה לוג והקריבם בחוץ, פטור, כי אין נסכים פחות משלושה לוג].

ב. הקטיר בחוץ קטורת של יום הכיפורים.

לדעת רבה, חכמים ורבי אליעזר נחלקו, האם שיעור מלא חופניו האמור בעניין זה, מעכב את הכשר הקטרת קטורת זו לפני ולפנים, וכמו כן נחלקו בשיעור הקטרתה בחוץ, להתחייב עליה. לדעת חכמים, אין חיוב להקטיר קטורת זו לפני ולפנים מלא חפניו בבת אחת, ואף בהקטרת כזית היא כשרה, וכמו כן, אם העלה ממנה כזית בחוץ, חייב. ולדעת רבי אלעזר, אין הקטורת הזו כשרה לפני ולפנים, אלא אם כן הקטיר מלא חפניו בבת אחת, וכל שחסר מהשיעור, אינה כשרה, וכמו כן, אם הקטיר ממנה בחוץ פחות משיעור מלא חפניו, אינו חייב כרת.

ולדעת אביי ורבא ורב אשי, [דברי רב אשי בדף ק"י], הכל מודים שלפני ולפנים אין הקטורת הזו כשרה אלא אם הקטיר כל מלא חפניו בבת אחת.

- ומהטעם הזה, נראה, שלדעת רבא, הכל מודים שכשם שאינה ראויה לפני ולפנים אלא מלא חפניו בבת אחת, כך הכל מודים, שאין חייבים על הקטרתה בחוץ, אלא בשיעור מלא חפניו בבת אחת,

- אבל לדעת אביי ורב אשי, אף על פי שלפני ולפנים אינה ראויה אלא בשיעור מלא חפניו בבת אחת, אמרו חכמים, שהמקטיר ממנה כזית בחוץ חייב כרת, כי לעניין חיוב כרת על הקטרתה בחוץ יש ללמוד את שיעור החיוב של קטורת לפני ולפנים משיעור החיוב של קטורת היכל שהוא בכזית, [כמבואר באות א']. ולדעת רבי אליעזר, אין חיוב הקטרת חוץ אלא במלא חפניו בבת אחת, כשיעור שהיא כשרה לפני ולפנים.